

OGÓLNOPOLSKIE
TOWARZYSTWO
OCHRONY PTAKÓW

ul. Odrowąża 24, 05-270 Marki k. Warszawy, tel.: +48 22 761 82 05, e-mail: biuro@otop.org.pl, www.otop.org.pl

Marki, wrzesień 2021 r.

Stanowisko Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków w sprawie budowy stopnia wodnego Siarzewo na Wiśle

Globalne problemy ochrony środowiska

Od początku XXI wieku z coraz większą siłą odczuwamy oddziaływanie dwóch wielkich kryzysów – klimatycznego i różnorodności biologicznej. Raporty komisji międzyrządowych IPCC¹ i IPBES² (Międzyrządowa Platforma ds. Różnorodności Biologicznej i Funkcji Ekosystemów, działająca pod auspicjami Programu Środowiskowego ONZ) nie pozostawiają wątpliwości co do zasięgu i skali ich oddziaływania. Przykładowo raport IPBES informuje o zagrożeniu wymarciem miliona gatunków roślin i zwierząt, jednocześnie wskazując na niebezpieczne znaczenie tego procesu dla gospodarki. By temu przeciwdziałać ONZ ogłosiło bieżące dziesięciolecie dekadą odtwarzania ekosystemów. Unia Europejska przygotowała ambitną strategię na rzecz różnorodności biologicznej, która między innymi zakłada do 2030 roku odtworzenie 25 000 kilometrów swobodnie płynących rzek³.

Zagrożenie dla różnorodności biologicznej

Tymczasem w obrębie doliny dolnej Wisły planowane jest przekształcenie znaczącego jej fragmentu poprzez budowę kolejnego stopnia wodnego na Wiśle w Siarzewie i budowę w tym miejscu zbiornika zaporowego. Inwestycja tego typu, zarówno na etapie realizacji projektu, a także jego eksploatacji, pomimo przewidzianych działań minimalizujących, będzie się wiązać ze znacząco negatywnym wpływem na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz naruszeniem ogólnej spójności sieci Natura 2000: obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003; specjalnego obszaru ochrony siedlisk Włocławska Dolina Wisły PLH040039 oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Nieszawska Dolina Wisły PLH040012.

Największym walorem Wisły na tym odcinku jest jej zbliżony do naturalnego charakter oraz bogactwo siedlisk roślin i zwierząt. Dlatego teren, planowany do zalania poprzez utworzenie zbiornika, jest chroniony siecią obszarów Natura 2000. Pod wodą miałyby się znaleźć m.in. kilkaset hektarów lasów łęgowych, które

¹ <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

² <https://ipbes.net/news/Media-Release-Global-Assessment>

³ https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_pl

są siedliskiem wielu rzadkich gatunków ptaków, a ponadto wyspy piaszczyste będące miejscem gniazdowania między innymi zagrożonych wymarciem rybitwy białoczelnej i mewy siwej.

Straty środowiskowe, których nie da się zrehabilitować

Autorzy projektu tłumaczą, że straty środowiskowe naprawione zostaną serią działań kompensacyjnych. Wśród nich jest stworzenie warunków dla powstania niemal 600 hektarów lasów łęgowych, zarybianie rzeki tysiącami sztuk łososia atlantyckiego, budowa oddzielnego kanału umożliwiającego migrację ryb w górę rzeki oraz usypanie piętnastu sztucznych wysp, które staną się siedliskiem dla ptactwa wodnego. A gdyby ptakom było mało, to w odtworzonych łęgach zawiśnie 20 tys. sztuk budek łęgowych... Są to absurdalne plany polegające na niszczeniu środowiska i próbach jego odtwarzania gdzie indziej. Tworzony od podstaw las łęgowy potrzebuje kilkudziesięciu lat, żeby spełniać funkcje lasu dojrzałego, który rośnie w dolinie Wisły. Dyskusyjny jest rozwój turystyki, na który liczą władze zarówno krajowe, jak i lokalne. Atrakcyjność rzek wynika z ich dzikości i bogactwa natury, a nie sztucznego uregulowania – zbiornik Włocławski na przestrzeni kilku dekad funkcjonowania nie przyczynił się znacząco do rozwoju turystyki w regionie.

Polska zaczyna coraz bardziej odczuwać skutki kryzysów klimatycznego i bioróżnorodności wraz z coraz częstszymi okresami suszy i licznymi gatunkami wymierających zwierząt, roślin i grzybów. W skali świata dokumentują to raporty IPBES i IPCC a w obrębie kraju choćby listy zagrożonych wyginięciem roślin i zwierząt, jak na przykład wydana w 2020 roku Czerwona lista ptaków Polski⁴.

Stop drodze wodnej E40

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków stoi na stanowisku, że kaskadyzacja Wisły i budowa stopni wodnych i zbiorników zaporowych jest anachronizmem z ubiegłego wieku, ekonomicznie niestabilnym zarówno w krótkim okresie czasu, jak i w dłuższej perspektywie. Straty przyrodnicze związane z tego typu inwestycjami są ogromne, niemożliwe do skompensowania i walnie przyczyniają się do pogłębiania kryzysu różnorodności biologicznej.

#stopE40

⁴ https://otop.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/CLPP_2020_fin.pdf